

Johan van Dorsten

Het nageslacht

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER

1

Willem Marken liep nog een keer door de loopstal voor hij zijn nieuwe tractor startte en naar het land van zijn schoonvader ging om daar gras te maaien. Alles leek in orde. De honderd koeien leken tevreden. De helft stond nog te vreten van het persvoer terwijl de andere helft door de stal dwaalde of tevreden stond of lag te herkauwen. Ze hadden op de boerenhoeve al vijftien bunder gras gemaaid en ingemaakt. Het land rondom de hoeve lag iets hoger dan het land van zijn schoonvader en daarom konden ze altijd iets eerder maaien. De zes bunder van zijn schoonvader zou hij in één keer maaien, want het weer leek op te zetten.

Bernard had nog willen wachten omdat hij juist op deze dag zou uitgaan met de leerlingen van de landbouwwinterschool, maar Willem nam geen risico, want het weer in Nederland was altijd veranderlijk. Nu het weer leek op te zetten, moest je de kans waarnemen. Tegen zijn zoon zei hij: 'Ik had me voorgenomen als eerste met de nieuwe tractor te rijden, dat komt mij ook toe, want ik heb hem uitgezocht en als er iets is wat niet volgens de offerte is, dan merk ik

dat en jij misschien niet.'

'Wat zullen we nou beleven?' vroeg Bernard.
'Zal ik die tractor niet kunnen beoordelen.'

'We hebben prachtig voer gekregen en dat wil ik hier ook van hebben, vooral omdat het gras al wat lang is geworden, en dus neem ik geen risico met het weer.'

'Nou,' had Bernard geroepen voor hij in de auto stapte, 'laat het gras dan maar een dag liggen, dan ga ik het schudden.'

'Mooi niet,' had Gerrie gezegd, 'schudden doe ik met de Fendt. Ik werk deze week in het ziekenhuis van tien tot zes, ga tot de middag slapen en na de middag ga ik het gras schudden.'

Zo was het gegaan en terwijl Willem naar het land toe reed, overdacht hij nog eens hoe het de afgelopen jaren was gegroeid. De tweeling Bernard en Gerrie was in de loop der jaren tegenover elkaar komen te staan. Bernard ging ervan uit dat hij als zoon de boerderij te zijner tijd zou overnemen. Maar Gerrie had al vaak gezegd dat zij daar evenveel recht op had. En dat was een probleem, want de boerderij was te klein om er met drie gezinnen van te leven.

Bernard had vanaf de dag dat hij naar de landbouwwinterschool was gegaan gezegd: 'En

nou is het dus wel duidelijk dat ik hier de opvolger word, hè?’

Anna had meteen ’s avonds in de slaapkamer gezegd: ‘Die onzin moet je hem uit het hoofd praten, Willem. De jongsten hebben al een andere keuze gemaakt, maar als onze Gerrie boerin wil worden, mag Bernard haar niet in de weg staan.’

Ja, dat kon je gemakkelijk tegen elkaar zeggen, maar daarmee was het nog niet uit het hoofd van Bernard gepraat. En sinds Gerrie verkering had met Arnold en Arnold waarschijnlijk net zolang op de boerderij van zijn moeder zou blijven werken tot hij AOW-gerechtigd was, was Gerrie voor verpleegster gaan leren. Anna had er wel met haar over gesproken, ze had gezegd: ‘Je gaat er toch niet van uit dat onze Bernard hier alles gaat overnemen? Dat je daarom voor verpleegster gaat leren? Want dan wil ik jou wel duidelijk zeggen dat wij Bernard niets hebben beloofd.’

‘Nee, ma, maar ik doe het uit voorzorg. Het is bij Arnold zo dat ze maar net rond kunnen komen en hij heeft al een keer aan mij gevraagd of ik maar niet liever zou uitkijken naar een boerenzoon die een boerenplaats te wachten heeft. Toen ik hem daarop vroeg of hij mij zat was, zei

hij: “Gerrie, jij bent het liefste meisje dat ik ken, ik zal nooit een ander nemen als jij bij mij weggaat.” Nou, toen was mij wel duidelijk dat wij bij elkaar horen, want ik denk net zo over hem. En dus ga ik leren voor verpleegster. Als wij dan later dat spulletje van hen overnemen, hebben we in elk geval brood op de plank.’

‘Denk je niet dat je dat bedrijf uit kunt breiden?’

‘Nou, ma, als je daar een keer komt, moet je maar eens goed rondkijken. Het is een vervallen zootje, hoor.’

‘En daarom,’ had Anna gezegd, ‘zal ik ervoor vechten dat onze Gerrie hier niet aan het kortste eindje trekt.’

Dat was mooi gezegd, vond Willem, maar of het ook te verwezenlijken was, was maar de vraag. Hé, daar kwam zijn schoonvader al aan. Die was al vroeg opgestaan, want gewoonlijk was hij niet zo vroeg. Willem stopte de tractor even toen de man bij hem was.

‘Morgen Willem, moe heeft al koffiegezet. Onze Willem komt ons om negen uur halen vanwege zijn verjaardag. Omdat wij ’s avonds niet meer van huis gaan, wilden ze dat wij daar de hele dag zouden zijn. Maar moe vond dat jij

in elk geval eerst koffie moest hebben.'

Willem zette de tractor nu af. 'Dan loop ik met je mee, va. Ik heb er eerlijk gezegd ook wel zin in.'

'Jullie staan toch in de regel niet zo vroeg op?'

'Halfzes, en dan melkt Bernard de koeien en ik zorg dat ze voer in de voergoot krijgen.'

'Gaat het goed met de boerderij?'

'Heel goed, maar de melkprijs valt tegen dit jaar.'

'O? Onze buurman vertelde dat hij een goede nabetaling had ontvangen.'

'Ja, die hebben wij ook gekregen, maar nu zakt de prijs al een paar keer achter elkaar.'

'Dat hoeft niet zo door te gaan, het kan toch ook weer omdraaien?'

'Ze schrijven er niet goed over, ze zien het somber in.'

'Hmm. Redden jullie je wel?'

'O, we eten er wel zat om, hoor, maar feitelijk moeten wij elk jaar overhouden. Als we zover willen komen dat Bernard en Gerrie beiden kunnen leven van deze boerderij of een boerderij die we misschien kunnen overnemen.'

Zijn schoonvader noemde meteen het zwakke punt in deze gedachtegang. 'Je noemt er maar

twee, Willem, maar jullie hebben toch meer kinderen. Kost de opleiding die zij volgen dan niet net zo veel als de boerderij die Bernard en Gerrie zullen overnemen?’

‘Je hebt helemaal gelijk, en het komt erop neer dat Anna en ik niet weten hoe het moet gaan. We willen eerlijk zijn tegenover onze kinderen.’

Zijn schoonvader schraapte zijn keel, zei toen: ‘Weet je wat ik al eens heb gedacht? Het bezit zou je ongewijzigd moeten laten. Je zou dan de situatie krijgen dat een of twee van jullie kinderen alles wat er aanwezig is huren van degenen die geen boer willen worden.’

Willem overdacht een tijdje de gedachte van zijn schoonvader. Hij kwam echter niet tot een antwoord, want zijn zwager kwam de ouwelui ophalen. Nadat de felicitaties voorbij waren, zei zijn zwager: ‘Ik zie dat je een mooi zwad gras aan het maaien bent. Heb je er een hoop mest op gebracht?’

‘Zo veel als mag van de overheid. Ook niet veel meer, hoor, want ze zijn streng op dat terrein.’

‘Moe,’ zei Bas, terwijl hij op zijn horloge keek, ‘ik wil dat jullie instappen, want ik kon geen vrije

dag krijgen en moet dus over een halfuur bij de bank zijn.'

'Ik drink mijn kopje wel leeg, hoor,' zei Willem. 'Ik ben allang blij dat je nog wel even koffie hebt gezet, moe. En ik wens jullie een fijne dag toe. Anna komt vanmiddag en vanavond komen Bernard en Gerrie wel. Gerrie heeft van nacht gewerkt, gaat slapen tot de middag en komt dan hier schudden.'

'Toe maar. 's Nachts in het ziekenhuis en overdag op de boerderij.'

'Ze zouden er al ruzie over krijgen, Bernard en zij, wie alles zou schudden. Gerrie wilde het en Bernard was van plan om vanavond nadat hij terug was van zijn uitstapje te gaan schudden, maar Gerrie zei dat zij na de middag zou gaan schudden. En zo is dat,' zei Willem, terwijl hij opstond om weer gras te gaan maaien.

Anna's moeder beklaagde hen even. 'Nu hebben ze jarenlang dag en nacht gewerkt en ze zijn enorm vooruitgegaan, en dan is het nog niet genoeg om de tweeling allebei te helpen om boer te worden.'

'Dat is de wereld vandaag de dag, moe. Ik zou daar niet van wakker liggen als ik jou was. Je moet maar zo rekenen: elke tijd heeft zijn eigen

problemen. Toen jullie boer werden, hadden jullie ook niet kunnen beginnen als jullie beiden geen goedgevulde beurs hadden meegekregen.'

'Ja, zo is het wel,' zei de oude boer. 'Maar elke tijd heeft toch wel zijn eigen goeie en kwaai dingen. Wij hadden hier nooit kunnen blijven wonen als er geen WAO was geweest. Dankzij het feit dat ik een uitkering kon krijgen omdat ik arbeidsongeschikt was geworden, konden we hier in alle redelijkheid blijven wonen.'

'Ja,' stemde Willem in, 'dat hoort ook bij deze tijd.'

Hij dacht daarover na, terwijl de tractor gestadig voortreed en zwad na zwad neerlegde. Het ging zo goed dat hij tegen twaalf uur het laatste stuk weiland maaide. Het viel mee, hij hoefde hier na de middag niet meer naartoe. Er moest kuilvoer in de stal gezet worden, dus dat kwam goed uit.

Toen hij thuis de tractor onder het afdak had gezet, verraste Anna hem door te zeggen: 'We eten wat later, hoor. Onze Gerrie is om kwart over zeven naar bed gegaan en ze wilde dat ik haar voor het eten zou roepen. Alles goed en wel, maar krap vijf uur slaap is niet genoeg voor

een meid die een hele nacht gewerkt heeft. We eten maar een keer een uur later.'

'Nou ja,' zei Willem. Hij liep de keuken uit en besloot om dan maar vast de schudder aan de Fendt te maken. Gerrie zou daar niet handig mee zijn, omdat Bernard gewoonlijk haar wel voor was als er met de Fendt gewerkt moest worden.

De zon brak door, merkte hij. Het werd meteen een stuk warmer en de lucht werd helemaal opgeschoond. Ha, het zag er goed uit. Er bulkte een koe in de loopstal. Nadat hij de schudder had bevestigd, ging hij even kijken. Hé, er was een koe aan het kalven. Hoe kon dat nou?

Nieuwsgierig liep hij de stal in en zag dat Aagje 12 aan het kalven was. Hij liep naar het kleine kantoortje en keek na wanneer het dier geïnsemineerd was, en kwam al gauw tot de conclusie dat de koe eigenlijk nog een week had moeten dragen. Nou ja, als het kalf leefde dan maakte het niet zo veel uit.

Hij was een halfuur bezig met de koe en toen was er een stiertje geboren. Het diertje was goed op dreef, toen hij het in de kalverstal had gebracht probeerde het al te gaan staan. De koe stond ook alweer, zag hij toen hij terugkwam. O, wacht eens, Bernard had nog wat geroepen toen